

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **M. P.**, zastoupený Mgr. Václavem Píchou, advokátem se sídlem Sladkovského 51, Jičín, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Věznice Valdice**, se sídlem nám. Míru 55, Valdice, ve věci žaloby na ochranu před nezákonným zásahem žalované, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 10. 2020, č. j. 30 A 9/2019-197,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 10. 2020, č. j. 30 A 9/2019-197, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Krajský soud v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“) rozsudkem ze dne 3. 9. 2019, č. j. 30 A 9/2019-122, zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal deklarace nezákonnosti jednání žalované spočívající v tom, že od 5. 11. 2018 do 3. 6. 2019 žalobci neposkytovala vegetariánskou stravu (jak bylo běžné před tímto termínem a po něm).

[2] Krajský soud především s odkazem na judikaturu Ústavního soudu i Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) konstatoval, že vegetariánství spadá pod ochranu čl. 9 Úmluvy o ochraně lidských práv a základní svobod (dále jen „EÚLP“), jelikož se jedná o ucelené přesvědčení jednotlivce. Zároveň však zdůraznil, že z uvedené judikatury plyne, že víra či přesvědčení „něco stojí“, přičemž nemůže být požadováno po veřejné moci, aby takové náklady nesla sama. Postačuje, pokud je vězňům umožněno, aby si zajistili náhradní formu stravování (např. nákupem jídla a surovin ve věznici či jejich dovozem do věznice zvenčí). To žalovaná během rekonstrukce kuchyně, při níž nebyla objektivně schopna

žalobci vegetariánskou stravu poskytnout, učinila. Žalobce netvrdil, že by mu takové možnosti věznicí nebyly nabízeny, pouze namítal finanční náročnost takového řešení. Proto krajský soud neshledal jednání žalované nezákonným zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s., neboť v jeho důsledku nebyl žalobce přímo zkrácen na svých právech.

[3] Ke kasační stížnosti žalobce zrušil Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 20. 4. 2020, č. j. 2 As 280/2019-20 (dále také jen „zrušující rozsudek“), shora citovaný rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud shledal, že byla-li žalovaná schopná připravit při rekonstrukci vězeňské kuchyně základní stravu a také muslimskou stravu, jež se ve většině shoduje s přípravou stravy vegetariánské, není zřetelné, z jakého důvodu jí rekonstrukce neumožňovala přípravu vegetariánské stravy. Krajský soud neuvedl, proč má za to, že rekonstrukce kuchyně opravdu přináší obtíže pro přípravu vegetariánského jídla. Z předložených spisů nic takového nevyplývalo.

[4] Nejvyšší správní soud tedy uložil krajskému soudu, aby zjistil, zda rekonstrukce vězeňské kuchyně skutečně znemožnila přípravu vegetariánské stravy. Pokud by nebyly zjištěny objektivní důvody k takovému postupu vůči stěžovateli, znamenalo by to, že žalovaná nepřihlédla při poskytování stravy stěžovateli k jeho přesvědčení v rozsahu, v němž jí to provoz umožňoval. Tímto by jednala v rozporu s § 16 odst. 1 věta druhá zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, v rozhodném znění (dále jen „ZVTOS“), tedy by během rekonstrukce kuchyně (od 5. 11. 2018 do 3. 6. 2019) nezákonně zasáhla do stěžovatelova práva na přihlédnutí k jeho přesvědčení při poskytování stravy. Pokud by krajský soud zjistil, že rekonstrukce neumožnila poskytovat stěžovateli vegetariánskou stravu, pak je s ohledem na možnosti poskytovat muslimskou stravu nutno určit, že nezákonný zásah trval ode dne neposkytování vegetariánské stravy (od 5. 11. 2018) do doby, než stěžovateli bylo fakticky umožněno odebírat muslimskou stravu (do 20., případně 23. 11. 2018).

[5] Krajský soud v navazujícím řízení doplnil dokazování a dospěl k závěru, že žalovaný podnikl skutečně generální rekonstrukci celé ústavní kuchyně, navíc v původním historickém klášterním objektu, která s ohledem na svůj rozsah a skutečnost, že žalovaná zajišťuje provoz obou základních typů věznic, které se liší způsobem vnějšího střežení, zajištěním bezpečnosti a režimem výkonu trestu (věznice s ostrahou v oddělení s vysokým stupněm zabezpečení a věznice se zvýšenou ostrahou), představovala značný logistický a provozní problém. Na rozdíl od žalobce tak krajský soud dospěl k závěru, že žalovaná unesla důkazní břemeno ohledně tvrzení, že po dobu od 5. 11. 2018 do 3. 6. 2019 představovala probíhající rekonstrukce ústavní kuchyně objektivní překážku, která znemožnila žalované přípravu vegetariánské stravy. Následně krajský soud dospěl k závěru, že se žalovaná dopustila nezákonného zásahu, jestliže stěžovateli v období od 5. 11. 2018 do 23. 11. 2018 neumožnila odebírat muslimskou stravu, ačkoliv se tato strava v podstatné části shoduje se stravou vegetariánskou. Odmítl přitom alternativně v úvahu připadající datum skončení zásahu 20. 11. 2018, kdy si stěžovatel zažádal o vydávání muslimské stravy, neboť až 24. 11. 2018 mohl stěžovatel skutečně muslimskou stravu odebírat, a stejně tak datum 3. 12. 2018, navrhané žalobcem, k němuž začal muslimskou stravu odebírat, neboť dle krajského soudu nemohlo jít žalované k tíži, pokud měl žalobce muslimskou stravu od 24. 11. 2018 připravenou, ale rozhodl se ji neodebírat.

II. Kasační stížnost žalobce a vyjádření žalované

pokračování

[6] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[7] Namítá, že se krajský soud dostatečně nevypořádal se závěrem Nejvyššího správního soudu vysloveným ve zrušujícím rozsudku. Žalovaný v navazujícím řízení předložil pouze sérii fotografií rekonstrukce, ze kterých následně krajský soud dovodil nemožnost přípravy vegetariánské stravy, a to ve spojení se sdělením pověřeného zaměstnance žalovaného. Dále vzal krajský soud za prokázané, že pro každý druh stravy existují pevné normy a každý druh musí být připravován odděleně (bez bližší konkretizace, o jaké normy se jedná – tento závěr není možné přezkoumat). Za obdobně neurčitý obrat, který má podle stěžovatele pro úvahy krajského soudu zjevně rozhodující význam, lze označit i odlišné postupy a normy, které musí poskytovatel dodržet. Stěžovatel s ohledem na argumentační strohost nemá za prokázané, že rekonstrukce kuchyně byla objektivní překážkou znemožňující žalovanému přípravu vegetariánské stravy. Napadené rozhodnutí je pak pro své ničím nepodložené odůvodnění a vlastní nesrozumitelnost nepřezkoumatelné, nezákonné a v rozporu se zrušujícím rozhodnutím Nejvyššího správního soudu.

[8] Samotná skutečnost omezení provozu kuchyně nezodpovídá, proč nebylo v možnostech žalovaného připravit jedno vegetariánské jídlo denně, kdy složky i technologie jsou stejné jako pro ostatní druhy stravy. O tomto závěru je stěžovatel přesvědčen a opak nebyl prokázán. Co se týká rozsahu a kapacit kuchyně, nebylo podle stěžovatele prokazováno ze strany žalovaného nic, pouze bylo údajně nezbytné v každé etapě rekonstrukce omezit zhruba 1/3 prostoru kuchyně. Nebylo však prokazováno, co to vlastně znamenalo pro samotný provoz kuchyně, resp. zda se s tím snížilo množství kuchyňského vybavení, počet pracovníků či lednic atp.

[9] Podle stěžovatele žalovaná pochybila, když rozhodnutí o tom, koho omezí, založila toliko na čistě kvantitativním hledisku, tedy na co nejmenším množství osob, které vyloučením některé z druhů nabízené stravy omezí. Podle stěžovatele měla učinit žalovaná test racionality a proporcionality. Stěžovatel by za logičtější považoval vyloučení muslimské stravy, neboť základem muslimské stravy je vyloučení vepřového masa, což vegetariánská strava splňuje. Podle stěžovatele se dále krajský soud vůbec nezabýval zákonností toho, že byl stěžovatel označen za hladovkáře, v důsledku čehož byl vyřazen z pracoviště a ztratil zdroj příjmů, jimiž si mohl zajistit vegetariánskou stravu náhradním způsobem (nákupem z kantýny). Nesouhlasí s krajským soudem, že tato otázka není předmětem žaloby, krajský soud se jí tak měl zabývat. Nadto žalovaný ani nedodržel své vnitřní předpisy pro označení osoby za hladovkáře, neboť rozhodnutí stěžovatele nepřijímat stravu nebylo dobrovolné a stěžovatel byl označen za hladovkáře hned první den odmítání stravy, což nelze považovat za „časově významnou dobu“, jak je stanoveno v § 5 odst. 1 nařízení generálního ředitele č. 26/1999.

[10] Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnila s názorem krajského soudu a navrhla kasační stížnost stěžovatele zamítnout.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a stěžovatelem uplatněných důvodů, zároveň zkoumal, zda kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu netrpí vadami, k nimž by měl v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. přihlédnout z úřední povinnosti, a dospěl k závěru, že takovými vadami netrpí.

[12] Jak již bylo uvedeno shora, v nyní projednávané věci soud rozhoduje ohledně v pořadí již druhého rozsudku krajského soudu, protože původní rozsudek č. j. 30 A 9/2019–122 byl Nejvyšším správním soudem zrušen pro nedostatečně zjištěný skutkový stav. Nejvyšší správní soud proto v první řadě zkoumal, zda v souladu se závazným právním názorem vyjádřeným ve zrušujícím rozsudku krajský soud zjistil objektivní důvody pro to, aby mohla být stěžovateli odeprána vegetariánská strava.

[13] Nejvyšší správní soud již dříve judikoval, že ústavně zaručené právo jednotlivce na svobodu myšlení je samo o sobě neomezitelné (čl. 15 Listiny, čl. 9 EÚLP). Pokud jednatel zastává určité subjektivní přesvědčení o způsob života, např. vegetariánství (k ochraně vegetariánství spadajícího pod čl. 9 EÚLP viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 5. 2011, č. j. 2 Aps 3/2010-112), stát se musí obecně zdržet jakýchkoliv zásahů do něj.

[14] Pokud se však jednatel rozhodne toto své přesvědčení projevat navenek, např. požíváním bezmasé stravy, uvedené projevy již absolutně, tedy vždy a všude, chráněny nejsou. Mohou totiž podléhat *omezením, která jsou stanovena zákony a která jsou nezbytná v demokratické společnosti v zájmu veřejné bezpečnosti, ochrany veřejného pořádku, zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných* (čl. 9 odst. 2 EÚLP).

[15] Tak tomu je například v případě osob omezených na svobodě. Ty s ohledem na svou situaci jsou logicky omezeny i v jiných ústavně zaručených právech než např. ve stravování v souladu se svým přesvědčením. Podle § 16 odst. 1 věty druhé ZVTOS je zajištěno odsouzenému *v rozsahu, v jakém to umožňuje provoz věznice*, právo na přihlížení k jeho kulturním a náboženským tradicím při poskytování stravy. Vězeňská služba má tedy učinit vše, co je v jejích rozumných možnostech, aby i v těchto podmínkách mohl jednatel žít v souladu se svým přesvědčením. Jinak řečeno, vězeň nemá absolutní právo na poskytnutí vegetariánské stravy vězeňskou službou, ale není ani na libovůli vězeňské služby, zda vegetariánskou stravu vězni poskytne. Ta má takovou stravu poskytnout v rozsahu, v jakém to umožňuje její provoz. Pokud věznice sama nemůže připravit vegetariánskou stravu, má nabídnout vězni alternativy, na základě nichž si může tuto stravu obstarat (např. jejím nákupem v kantýně, případně dovozem zvenčí). Věznice má hledat rozumné možnosti jak vězni v co možná největší míře vyhovět; na druhé straně však nelze pod záminkou svobody svědomí využívat práva požadovat vegetariánskou stravu k získání neoprávněných výhod (například lepší stravy, než jaká je poskytována jiným vězňům, přeložení do jiné věznice apod.). Je třeba v těchto případech hledat a nalézt spravedlivou rovnováhu mezi zájmy věznice a ostatních odsouzených a zvláštními zájmy toho, kdo se chce stravovat vegetariánsky. Takový přístup je ostatně i v souladu s principy vyjádřenými v obdobných případech Nejvyššího správního soudu (rozsudek ze dne 5. 5. 2011, č. j. 2 Aps 3/2010-112), Ústavního soudu (usnesení ze dne 10. 4. 1998, sp. zn. II. ÚS 227/97) i ESLP (rozhodnutí ze dne 7. 12. 2010, J. proti Polsku, stížnost

pokračování

č. 18429/06). Ke stejnému závěru dospěl již i Nejvyšší soud v řízení o škodě způsobené nesprávným úředním postupem spočívajícím v neposkytnutím veganské stravy ve vazbě (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 3. 2021, č. j. 30 Cdo 4133/2019-160).

[16] V nyní projednávané věci není mezi účastníky řízení sporu o tom, že stěžovatel je vegetariánem, že jeho světonázor je přesvědčivý, seriózní, koherentní a důležitý (srov. bod 37 rozsudku Nejvyššího soudu č. j. 30 Cdo 4133/2019-160). Základní normou je přitom v nyní projednávané věci § 16 odst. 1 věta druhá ZVTOS. Stěžovatel tak naplnil hypotézu základní normy, neboť prokázal existenci kulturních a náboženských tradic, k nimž měla podle dispozice této normy žalovaná povinnost přihlížet. Pokud žalovaná chtěla vyloučit aplikaci základní normy, měla povinnost prokázat dispozici protinormy. V tomto případě byla protinormou první část věty § 16 odst. 1 ZVTOS, tedy že povinnost přihlížet ke kulturním a náboženským tradicím má žalovaná pouze v rozsahu, v jakém to umožňuje provoz věznice. Jinými slovy, bylo na žalované, aby prokázala, že provoz věznice neumožňoval v období od 5. 11. 2018 do 3. 6. 2019 poskytovat stěžovateli vegetariánskou stravu. Toto důkazní břemeno přitom žalovaná neunesla.

[17] Krajský soud sice vedl v navazujícím řízení dokazování, to se však vztahovalo jen k prokázání, že žalovaná prováděla rekonstrukci kuchyně. To Nejvyšší správní soud ani stěžovatel nerozporují, stejně jako skutečnost, že v každé etapě rekonstrukce byla vyřazena z provozu cca 1/3 kuchyně žalované. Z dokazování však nevyplývá kauzální nexus mezi rekonstrukcí kuchyně a nemožností připravovat vegetariánskou stravu – žalovaná neprokázala, jakým způsobem se rekonstrukce kuchyně promítla do jejích kapacit pro přípravu jídla pro vězně, např. kolik pracovních ploch, kolik kotlů, kolik lednic, kolik personálu bylo potřeba pro přípravu hlavní stravy, kolik by jich bylo potřeba pro přípravu vegetariánské stravy (lze pochopit, že z hygienických důvodů musí být tato strava připravována odděleně od stravy masové) a že s ohledem na kapacity žalované nebylo v době rekonstrukce možno oboje skloubit. Ze soudního spisu tak ani nadále nelze usoudit, že by žalovaná skutečně nemohla připravovat ve věznici vegetariánskou stravu.

[18] I v situaci, kdy by bylo prokázáno, že žalovaná musela s ohledem na rekonstrukci kuchyně učinit zásah do způsobu přípravy stravy, bylo by třeba uvážit, zda vskutku existovala situace, kdy na jedné straně některá ze základních práv a svobod jednotlivce (zde právo na respektování světonázoru v podobě odmítání masa a masných produktů ve stravě) byla v kolizi se základními právy jiných osob (zde práva na respektování náboženské tradice, spočívající v odmítání vepřového masa a výrobků z vepřového masa, jako je tomu v případě muslimského vyznání či jiných preferencí stravování ostatních vězňů). V takovém případě by bylo při hodnocení zákonnosti zásahu třeba provést test proporcionality, vytvořený pro tyto případy judikaturou ESLP, jak jej z odborné literatury cituje Nejvyšší soud v bodě 39 rozsudku č. j. 30 Cdo 4133/2019-160. V projednávané věci je *prima facie* pravděpodobné, že byly naplněny čtyři z pěti bodů tohoto testu, tedy věcný rámec (věc spadá pod rozsah čl. 9 EÚLP), existence zásahu (do práva zaručeného čl. 9 EÚLP), legalita (existuje právní rámec pro omezení) a legitimita (právní rámec pro omezení sleduje naplnění legitimního cíle). Krajský soud v napadeném rozsudku v určité míře posoudil přiměřenost zásahu do práva stěžovatele, když dospěl k závěru, že pokud byl stěžovatel jediným, koho zásah žalované omezoval, zatímco v opozici k tomu stála práva zhruba stovky osob odebírajících muslimskou stravu, jednalo

se o manažersky správné rozhodnutí. Tento závěr je však zatím příliš kategorický a předčasný.

[19] Krajský soud odkazoval v napadeném rozsudku na jídelní lístek žalované ve sledovaném období, který je součástí soudního spisu. Z obsahu jídelního lístku však neplynou tak jednoznačné závěry, k nimž dospěl krajský soud. Z jídelního lístku v období od 8. 11. 2018 do 23. 11. 2018 je zjevné, že žalovaná byla ve dnech 8. 11., 12. 11., 13. 11., 18. 11., 19. 11. a 20. 11., tedy v téměř 40% sledovaných dní, schopna připravit dvě verze obědů, jejichž hlavní chody byly v jednom případě masové a v jednom případě vegetariánské. Stejně tak v některých dnech, kdy byly ve snídani, svačině, polévce či večeři obsaženy maso nebo výrobky z vepřového masa (paštika, párek), byla žalovaná schopná připravit alternativu. Tyto alternativy přitom byly určeny pro muslimskou stravu. Obsah spisu tedy naznačuje, že kapacity žalované i při rekonstrukci kuchyně umožňovaly vždy dvě verze daného jídla, pokud jídlo obsahovalo vepřové maso nebo produkty z vepřového masa. Pak by ale nemusela být omezena práva žádného z vězňů. Jinak řečeno, práva muslimů a práva vegetariánů se v podmínkách věznice možná nemusela dostat do kolize tak, že minorita vegetariánů by musela ustoupit co do uspokojení stravovacích potřeb většině muslimů. V podmínkách věznice možná bylo představitelné zájmy obou skupin přiměřeně uspokojit.

[20] Představitelné by bylo i řešení, aby žalovaná každý den připravovala vždy jídlo podle plánu stravování pro hlavní stravu a jídlo pro stravu vegetariánskou. Podle toho, zda by dané jídlo obsahovalo vepřové maso či produkty z vepřového masa, či nikoliv, by přitom muslimská strava mohla obsahovat vždy ono masové či vegetariánské jídlo. Jinými slovy, žalovaná možná mohla být schopna připravit masové jídlo i vegetariánské jídlo, takže by bylo i možné sestavit jídelní lístek, v němž by základní strava obsahovala masové jídlo, vegetariánská strava obsahovala vegetariánské jídlo a muslimská strava zahrnovala jídlo ze základní stravy s výjimkou případů, kdy by toto jídlo obsahovalo vepřové maso – v tom případě by však mohla muslimská strava zahrnovat naopak jídlo z vegetariánské stravy. V takovém případě by nebyla omezena práva osob požívajících základní stravu, osob požívajících muslimskou stravu, neboť ty by měly ze stravy vyřazeno vepřové maso, ani osob požívajících vegetariánskou stravu, neboť by měly ze stravy vyřazeno veškeré maso. Zároveň by takový postup žalované pravděpodobně neztěžoval provoz kuchyně. Žalovaná podle obsahu spisu dokázala připravovat vedle hlavní stravy i alternativu, pokud v hlavní stravě bylo vepřové maso, a to i alternativu vegetariánskou. V úvahu tedy možná připadalo jako tuto alternativu, nabízenou jak muslimům, tak vegetariánům, zvolit vždy vegetariánské jídlo, nikoliv někdy vegetariánské jídlo a někdy jídlo obsahující jiné než vepřové maso.

[21] Nejvyšší správní soud v tuto chvíli může výše uvedenou variantu řešení situace nadnést pouze jako jeden z možných způsobů sladění zájmů všech dotčených osob. V tuto chvíli lze jen spekulovat, zda by nadnesená varianta mohla vyhovět nutričním podmínkám a byla cenově únosná z hlediska provozu věznice a zda by vegetariánská strava pro muslimy ve zhruba 40 % dnů byla z jejich pohledu únosnou alternativou, pokud by šlo o muslimy nevegetariány. Ohledně nutričních podmínek byly předmětem dokazování před krajským soudem normy obsažené v § 49 ve spojení s přílohou č. 2 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 30/2014, o stravování ve Vězeňské službě České republiky. To

pokračování

stanoví doporučené nutriční dávky k naplnění energetických a výživových hodnot potřebných podle stravovacích norem. Zatím však není patrné, že by žalovaná naplnění výživových a energetických hodnot pro všechny vězněné osoby nemohla dosáhnout poskytováním stravy běžné a stravy vegetariánské, přičemž stravu vegetariánskou by v případech, kdy by strava běžná obsahovala vepřové maso, využívali i muslimové. Z nařízení ředitele Vězeňské služby č. 30/2014 ostatně plyne, že energetická a nutriční hodnota nemusí být s ohledem na finanční limity potravin naplněna každý den, pokud v měsíčním průměru dosahuje doporučených hodnot.

[22] Žalovaná se pravděpodobně nacházela v provozně složité situaci a vyvinula určitou snahu stěžovateli vyhovět. Přesto však není zřejmé, že zásah žalované splňoval páte kritérium testu proporcionality, vymezeného v judikatuře ESLP – kritérium přiměřenosti. Bude na krajském soudu, aby to skutkově vyjasnil a právně posoudil.

[23] S krajským soudem nelze souhlasit ani v tom, že správnost označení stěžovatele za hladovkáře nemůže být předmětem nyní projednávané věci. Ze zrušujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu totiž vyplývá, že touto otázkou byl krajský soud povinen zabývat se tehdy, pokud by dospěl k závěru, že žalovaná objektivně nebyla způsobilá připravovat vegetariánskou stravu – v takovém případě bylo důvodné zabývat se tím, zda žalovaná tímto postupem, spojeným se zamezením přístupu stěžovatele na pracoviště a následnou ztrátou příjmů, stěžovateli neubrala možnost opatřit si vegetariánskou stravu výdělkem a koupí potravin v kantýně. Stěžovatel totiž namítal, že s ohledem na ztrátu příjmů nemohl nedostatečnost jemu nabízené stravy kompenzovat ani nákupem z kantýny. Pokud by krajský soud dospěl i po dalším dokazování a hodnocení věci v intencích výše formulovaného závazného právního názoru Nejvyššího správního soudu k závěru, že žalovaná objektivně nebyla způsobilá připravovat vegetariánskou stravu, musel by se zabývat tím, zda stěžovatele bylo možno označit za hladovkáře, případně od kdy, a jaké dopady to na stěžovatele mělo.

[24] Závěrem je třeba poznamenat, že pokud by byl hmotněprávní základ pro závěr, že stěžovatel byl terčem nezákonného zásahu, důvodný, bylo by třeba upřesnit, kdy byl tento zásah ukončen. Krajský soud ohledně data ukončení potenciálního zásahu vycházel pravděpodobně ze změny návrhu stěžovatele ze dne 27. 6. 2019 (na č. 1. 108 soudního spisu krajského soudu), v němž ale stěžovatel na jedné straně uvedl, že od 3. 6. 2019 mu bylo umožněno odebírat vegetariánskou stravu, v petitu však navrhuje deklarovat jako nezákonný zásah odepření vegetariánské stravy od 5. 11. 2018 do 3. 6. 2019. Pokud by však již 3. 6. 2019 bylo stěžovateli umožněno odebírat vegetariánskou stravu, v tento den by již bylo od nezákonného zásahu upuštěno. Nezákonného zásahu by se proto žalovaná dopouštěla pouze do 2. 6. 2019.

IV. Závěr a náklady řízení

[25] S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a tak podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[26] Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[27] Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. prosince 2022

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu